

Daniëlle de Groene

Dat is mijn moeder niet!

... en andere
hoogtepunten uit het leven
van een stiefmoeder

Over het boek

‘Toen ik verliefd werd op een man met kinderen, beseftte ik heel goed dat zij bij hem hoorden. En als ik mijn leven met hem wilde delen, kreeg ik zijn kinderen erbij. Ik zou een stiefmoeder worden. Heel simpel, of toch niet?’

Als mensen horen dat Daniëlle de Groene stiefmoeder is, stellen ze haar altijd dezelfde vragen. ‘Hoe is dat dan?’ en ‘Is dat niet lastig?’ en ‘Voel je verschil met je eigen kind?’ en (altijd!) ‘Hoe is het contact met de echte moeder?’ Die vragen vallen niet mee, maar Daniëlle zoekt steeds naar een eerlijk antwoord. Toen ze stiefmoeder werd had ze zelf geen kinderen en ze had geen idee waar ze aan begon.

In *Dat is mijn moeder niet!* schrijft Daniëlle – na bijna tien jaar stiefmoederen – met durf, humor en nuance over de mooie, maar ook de moeilijke kanten in de verhoudingen tussen ouders, stiefouders, kind en stiefkinderen.

Over de auteur

Daniëlle de Groene werkt als tekstschrijver en beeldredacteur en runt in haar vrije tijd met haar burens een café-restaurant in Amsterdam. Ze heeft samen met haar man drie kinderen: een stiefzoon van 14, een stiefdochter van 12 en een dochter van 6.

Bezoek www.levboeken.nl voor informatie over al onze boeken. Volg @Levboeken op Twitter en bezoek onze Facebook-pagina: www.facebook.com/Levboeken.

Volg Daniëlle op www.facebook.com/danielledegroene

Daniëlle de Groene

Dat is mijn moeder niet!

... en andere hoogtepunten uit het leven
van een stiefmoeder

© 2013 Daniëlle de Groene

© 2013 A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

Omslagontwerp

Sanneke Prins, Sproud – Haarlem

De verhalen in dit boek zijn gebaseerd op de *J/M*-blogs van Daniëlle de Groene.

ISBN 978 94 005 0331 1

NUR 850

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Voor Gympie, Gebakkie en Guppie

Inhoud

Woord vooraf

Deel 1 **Er was eens...**

Eerste en tweede jaar

Kiekeboe

Verliefd

De geboorte

Leuke kinderen

De echte moeder

Wie ben jij?

De aan- of uitstand

Een moment gevangen

Verhuizen

Ken uw kind

Binnen de lijntjes

Een half huishouden

Nieuwe oppas

Spanningsopbouw

De eerste schooldag

Nooit meer weg

Spoedcursus

Repelsteeltje

Deel 2 **Stapje voor stapje**

Derde en vierde jaar

Vreemd en eigen

Eerste vakantie

Vertrouwen

Vaderdag

Om de tafel

Voorzichtig. Breekbaar!

Iedereen present

Welkom

Afscheid nemen

Rare snuiters

Andere kinderen

Een gesloten systeem

Test 1, 2, 3...

Noemen

Ingrijpen

Net echt

Hulp

Verzorging

Strijd

Deel 3 **Huisje-boompje-beestje**

Vijfde en zesde jaar

Papa

In verwachting

Altijd moeder

Geen zusjes

Trouwen

Ontmoetingen in het wild

Moeder Natuur

Ruilen

Woest

'Het zijn jouw kinderen toch niet?'

What's in a name?

Het lijntje

Stiefmoedercomplex

Vier op een rij

Buitenstaander

De andere vrouw

Ongelijke monniken
Kindje erbij?
Moederdag
Trouwen
Gezinspas

Deel 4 **En ze leefden nog lang...**

Zevende jaar en verder

Draagtijd

Sneuvelen
Echte liefde
Avondvierdaagse
Wisselen
Kind kwijt...
Breakie breakie
Spullenjungle
Niet zeggen
Wasvrouwkje
Bespieden
Wie het weet, mag het zeggen
Met rust laten
Stiefmoederperspectief
Wat de zusjes zeggen
Een gewoon gezin
Familiebanden
Wie denk je dat je bent?
Professioneel moederen
Hormonen
Ik vind...
Krediet
Tijd
Nawoord
Toegift: de tomatensaus

Woord vooraf

Toen ik negen jaar geleden verliefd werd op een man met kinderen, besepte ik heel goed dat zijn kinderen bij hem hoorden. En als ik mijn leven met hem wilde delen, kreeg ik zijn kinderen erbij. Ik zou een stiefmoeder worden. Heel simpel, of toch niet zo?

Ik heb destijds bewust gekozen voor die man en zijn kinderen. Heb er heel bewust ja tegen gezegd, omdat ik een keuze hád en de kinderen niet. Eerlijk is eerlijk, ik ben met mijn volle verstand stiefmoeder geworden – maar ik had geen flauw benul waar ik aan begon. Echt geen idee. Niet van de moeilijkheden waar ik tegenaan zou lopen, en niet van de leuke en lieve dingen die ik mee zou maken. Ik had zelf geen kinderen en toen ik later een dochter kreeg, ontdekte ik hoe anders dat was. Makkelijker en moeilijker.

‘O, dus jij bent een stiefmoeder,’ zeggen mensen tegen mij, als ze horen van mijn gezinssituatie. ‘Hoe is dat?’ willen ze weten en ook altijd (altijd!) hoe het contact is met de echte moeder. En als ik zeg dat het contact heel goed is, kijken ze me op z’n minst verbaasd aan, maar meestal gewoon teleurgesteld. Alsof ik een sprookje aan diggelen gooi. Want het is voor een moeder toch heel moeilijk om voor andermans kroost te zorgen? Stiefmoederen is tegennatuurlijk, eigen genen eerst, een beschermende dam rond je eigen gezin zonder bemoeienis van buitenaf?

Ja, dat is ook zo, en nee dat valt wel mee. Ik vind mijn stiefmoederschap – ik schuw het woord al lang niet meer – altijd een lastig onderwerp voor aan de borreltafel omdat het voor mij grijs is en niet zwart-wit. Het is mooi en

moeilijk, iets waar ik vol overgave voor gekozen heb en waar ik soms van weg wil hollen. Het heeft me heel veel gebracht, maar toch ook gekost. Het is vooral wat het is en daar vertel ik over.

Dit boek staat niet vol met tips voor een succesvol stiefgezin, het staat vol met mijn ervaringen. In het beste geval helpt het anderen om te lezen waar ik tegenaan ben gelopen, wat ik ontroerend vond en wat ik ronduit lastig vond. Vind. Vond. Vind, want elke keer als ik denk dat ik het lek boven heb, blijkt het stiefgezin in de praktijk een lastige noot om te kraken.

Ik kan niet zeggen hoe je het beste kunt stiefmoederen. Het is allemaal al moeilijk genoeg in de meerhoeksverhouding tussen ouder, stiefouder, kind en stiefkind, zonder dat er iemand zegt hoe je het precies moet doen. Het is echt een kwestie van zelf uitvogelen hoe je met het stiefgebeuren omgaat. Vooral omdat geen enkel gezin met een ander gezin te vergelijken is; elke stiefsituatie is anders en kent zijn eigen stekeligheden. Wat in elk geval duidelijk is: ik ben als stiefmoeder niet uniek, velen gingen mij al voor en als ik de cijfers moet geloven, zullen velen mij nog volgen. Lang leve het samengestelde gezin.

Voor degenen die toch op zoek zijn naar de gouden tip voor het stiefmoederschap, staat op pagina 166 het recept van de tomatensaus van Nigel Slater. Daar zit zoveel warmte en troost in, daar lijm je wel drie samengestelde gezinnen mee aan elkaar.

DEEL I

Er was eens...

Eerste en tweede jaar

Kiekeboe

*Niet dat ik jullie niet meteen
heel aardig vond.
Maar ook heel veel
dino's en K3
en kruimels in mijn bed.*

*Dus dook ik af en toe nog weg
achter een bank of in een boek.
Ofsloop ik 's ochtends stiekem
naar een bed met dichte gordijnen.
Omdat ik niet begreep
waar mijn weekend was gebleven.*

*En speelde zo een potje
verstoppertje.
Meer met mezelf
dan echt met jullie.
Wat dan weer kinderachtig is.*

Verliefd

Het ging prima in mijn leven: ik was dertig, woonde op een fijne etage in Utrecht, had een leuke baan voor vier dagen in de week en genoot van de vijfde en vrije dag. Een beetje uitslapen, schrijven, lunchen, sporten, het leven rustig vieren. Ik had een lange relatie achter de rug en vond het wel even best zo. Heel best. Gezellig uit met vrienden, mooie reizen maken. Tot ik verliefd werd, heel erg verliefd. Op een man met twee kinderen.

Het was verliefdheid van het ontregelende soort: wakker liggen, brieven schrijven, muziek luisteren, weinig eten, veel drinken. Eindeloos praten. Tot over mijn oren verliefd, de liefde van mijn leven, het lot uit de loterij. Nog nooit was ik iemand tegengekomen die beter bij mij paste.

Mijn omgeving was iets minder enthousiast. Een acht jaar oudere man met twee kinderen, amper weg bij de moeder van zijn kinderen. Een man met een ingewikkeld verleden, hoe zag onze toekomst eruit? Mijn moeder vroeg of ik wel nagedacht had over verhuizen naar Amsterdam en voor kinderen zorgen. Ja, natuurlijk had ik daarover nagedacht (kribbig) en nee, natuurlijk was ik daar niet mee bezig (kriegel). Mijn verliefdheid blokkeerde mijn volledige horizon. Ik zat op een roze wolk en vond het hoogst irritant als iemand daar gaten in probeerde te prikken. Bovendien zag ik zijn kinderen nog helemaal niet. Daar was niemand aan toe.

Mijn trouwe vriendin die al jaren stiefmoeder is, keek me meewarig aan en zei dat ze heel blij was dat ik het lot uit de loterij had gevonden. Ze wist dat ze dat eerst moest zeggen, en dat is knap van haar. Vervolgens zei ze dat ze

me wel iets eenvoudigers had gegund. Belangrijke woorden die ik direct van me afschudde, die ik liever niet wilde begrijpen. Ik en mijn lief, wij konden alles aan, waar had ze het over?

Het is raar, want ik dacht wel degelijk na over zijn twee kinderen. Hij had een dochter van drie en een zoon van vijf jaar oud. Ik was zo zeker van mijn liefde dat ik ook direct accepteerde dat de kinderen een belangrijk deel van mijn leven gingen uitmaken, dat kon niet anders, zonder dat ik wist wat dat inhield. Dat kan ik nu met een gerust hart zeggen, ik had geen idee. In de beginmaanden waren ze er ook nog helemaal niet. We leefden min of meer met zijn tweeën een vrijgezellenbestaan. Elkaar beter leren kennen, leuke dingen doen, laat uit eten en 's ochtends te lang blijven liggen, dat soort werk.

Mijn vriend en zijn ex hadden toen ze uit elkaar gingen direct afgesproken dat ze zouden co-ouderen en hij zorgde dus een aantal dagen in de week voor de kinderen. Ik was dan in Utrecht op mijn etage en hij in Amsterdam in hun oude huis met de kinderen. We belden vaak als de kinderen in bed lagen. Soms belde ik hem overdag – al voelde dat op een rare manier heel stiekem – en dan hoorde ik de kinderen op de achtergrond. Vreemd. Kinderstemmetjes van kinderen die ik niet kende, zijn kinderen. Kinderen die straks ook in mijn leven een rol gingen spelen, maar nu nog niet.

Op een gegeven moment vroeg ik of hij wat foto's mee wilde nemen, kon ik alvast eens naar ze kijken. Onwettelijk. Het voelde bijna als van die Foster Parents Plan-kinderen. Dat je informatie krijgt in zo'n mapje over kinderen die je sponsort aan de andere kant van de wereld.

Hij vertelde veel over de kinderen en ik vroeg er ook naar en op een afstandje leerde ik ze een beetje kennen.

Op een zaterdagmiddag toen ik met vrienden in het park was, sms'te hij: *bij de glijbaan*. Het was zijn weekend met de kinderen en hij was in hetzelfde park gaan zitten. Ik durfde niet te gaan kijken. We hadden afgesproken nog even te wachten met het echte leren kennen. Ik kon natuurlijk achter de zandbak gaan liggen om ze te bespieden, maar dat zou vals spelen zijn. Alsof ik een inkijkje kreeg in mijn eigen toekomstige leven, zonder mij erin.

De geboorte

Het heeft ongeveer vijf maanden geduurd voordat ik de kinderen ontmoette. We hebben de ontmoeting uitgesteld totdat het voor alle betrokken partijen een redelijk moment leek en verder uitstellen echt heel stom begon te voelen.

Langer wachten zou dus onzin zijn, maar wat een ongelooflijk raar moment. Ik was me er heel erg van bewust dat ik op het punt stond twee kinderen te gaan ontmoeten van wie het de bedoeling was dat ze niet meer uit mijn leven zouden verdwijnen.

Ik moest denken aan zo'n filmfragment waarbij ouders met een lege Maxi-Cosi naar het ziekenhuis rijden en hem dan goed gevuld met baby weer mee terug naar huis nemen. Je ziet ze de champagne ontkurken om te vieren dat er een nieuw gezin geboren is. Of het plaatje van adoptieouders die een warm onthaal krijgen met bloemen op Schiphol, hoera, een nieuw gezin, zo kan het ook.

Een stiefgezin wordt niet geboren, en al helemaal niet

direct gevierd, het start namelijk op de scherven van een ander gezin. Het is iets wat langzaam moet groeien, langs allerlei stekeligheden tot het iets is wat enigszins natuurlijk voelt. Enigszins.

En in de tussentijd is het er elke dag.

Ons stiefgezin ontstond op een gewone zondagmiddag, we zouden wat lunchen in het park en daarna naar de film gaan. Ik werd niet geïntroduceerd als de nieuwe grote liefde, maar gewoon als iemand die kwam lunchen en die van Shrek hield. Ik was van tevoren stiknervus. Over alles.

Maar die middag ging alles gewoon zoals het ging, de jongste wilde dat ik haar hielp met haar schoenen in de zandbak en de oudste zat meteen op schoot en wilde dat ik voorlas uit zijn dinoboek. We aten aardbeien, duwden de schommels en gingen naar de film. En een kind hupte onderweg van steen naar steen en wilde een handje en de ander hield een onnavolgbaar verhaal over een beer.

Zo gaat dat dus, dacht ik nog, een opvoeder zijn. Je klopt zand uit een schoen en leest ze voor als ze daarom vragen. Je tilt de jongste op als ze na de film in het gedrang dreigt te raken. En je geeft ze geen ijsje als ze al popcorn hebben gehad in de bios. Makkelijk zat, hoe moeilijk kan het zijn? Het ging van een leien dakje die middag en toch was ik na afloop totaal gesloopt.

Moe van mijn beste beentje voor, van mijn eigen verwachtingen en ook gewoon van de kinderen. Moe van het besef dat vanaf nu alles anders zou zijn en ik ook nog niet precies wist hoe anders. Mijn komst was ook bij de kinderen niet helemaal ongemerkt voorbijgegaan. Hun moeder vroeg de volgende dag aan de kinderen hoe ons samenzijn was geweest. De oudste schoot in een soort verdedigingsreflex naar zijn vader. Daniëlle? Had hij

nooit van gehoord. Nooit gezien ook. Naar de film geweest? Hij wist van niets. Hij dacht duidelijk dat zijn moeder niet van mijn bestaan wist en hij ging zijn vader niet verraden en haar niet onnodig ongerust maken. Waar zo'n kind van vijf al niet over nadenkt.

Ik had toch iets meer stof doen opwaaien dan we dachten. Blijkbaar voelden de kinderen dat hun vader en ik serieus waren en dat ik niet een toevallige voorbijganger was die van Shrek hield.

De jongste wist te vertellen dat ik een blauw T-shirt aanhad met een ijsbeer. Ook belangrijk. Ik was laatst mijn kast aan het opruimen en kwam het bewuste shirt tegen. Dat kan ik natuurlijk nooit meer wegdoen, ik had het aan bij de bevalling van mijn stiefgezin. De mode is wat langer nu, mijn buik iets minder plat en ik kan het shirt met geen mogelijkheid meer aan. Nog even wachten en mijn stiefdochter past het precies.

Leuke kinderen

Lang voor de eerste ontmoeting, maar ook lang daarna nog, vroeg ik me steeds af of de kinderen mij wel leuk zouden vinden. Aardig genoeg. Zouden ze niet heel hard bij mij vandaan hollen? Krijsen dat ik hun moeder niet ben en wat ik wel niet denk?

Een vriendin die vroeger zelf een gruwelijke stiefmoeder had, raadde me aan de kinderen het tempo te laten bepalen. Niet te veel van ze te verwachten in het begin. En dat heb ik ook gedaan. Ik heb wel altijd duidelijk ge-

maakt dat ik er voor ze was en dat ik er ook altijd zou zijn op de dagen dat zij er waren. Beschikbaar. Voor snotneuzen, verstoppertje, broodjes smeren, voorlezen en kleuren. Een soort constante factor in hun leven die ze dichterbij konden roepen of op afstand konden duwen. Ga je gang, geen lange tenen aan mijn kant van het verhaal.

Iedereen in mijn omgeving was heel nieuwsgierig naar hoe het ging met mij en de kinderen. Ik wist nooit zo goed wat ik moest zeggen als iemand daarnaar vroeg. ‘Wel goed geloof ik,’ zei ik dan maar. De burens die één naschoolse middag per week op de kinderen pasten, waren ook nieuwsgierig. Ik kan me een avond herinneren dat ik hard moest huilen omdat ik zo moe was van een dag met de kinderen. Niets bijzonders hoor, gewoon gesloopt omdat ik voor geen meter aan kinderen gewend was. Het was het tweede of derde weekend dat ik bij ze in Amsterdam was en ik stond net op het punt om naar mijn eigen huis te vluchten toen de burens op de achterdeur klopten. Glas wijn erbij, even bijkletsen. Of ik het leuke kinderen vond?

Ik was totaal van mijn stuk gebracht door die vraag. Ik had het blijkbaar in mijn hoofd nog nooit omgedraaid. Zoals ik al zei, hield vooral de vraag of de kinderen mij aardig zouden vinden me bezig. Ik stond geen seconde stil bij de vraag of ik hén wel aardig vond. Kinderen zijn kinderen, zoiets moet ik geantwoord hebben, want de buurvrouw vertelde mij dat er ook heel nare kinderen waren, hoor. Kinderen met wie het maar moeilijk klikte.

Dan had ik blijkbaar geluk, want ik vond mijn stiefkinderen heel aardig. Bovendien merkte ik nadat ik had nagedacht over de vraag, dat ik de vraag ietwat ongepast vond. Het was niet in me opgekomen om me af te vragen of ik de kinderen wel aardig vond omdat ik daar geen

ruimte voor had in mijn kersverse stiefmoederbrein. Maar toen de eerste stofwolken waren opgetrokken, vond ik dat de vraag er niet toe deed. Als je zelf kinderen krijgt, kun je toch ook niet zeggen dat je liever andere exemplaren had gehad. Je kunt ze toch niet ruilen?

Ik snap wel dat je na verloop van tijd kunt zeggen wat je leuk vindt aan een kind en waar je moeite mee hebt. Maar niet toen ik ze leerde kennen, toen was ik alleen maar aan het spartelen, aan het rustig overkomen terwijl ik naar adem stond te happen.

Mensen vroegen ook of mijn vriend een leuke vader was. Over die vraag had ik van tevoren wel nagedacht. Wat nou als hij stom doet met die kinderen? Dan moet ik geen deel willen uitmaken van zijn gezin, dan moet ik snel wegwezen. Maar hij was geen stomme vader, hij was het lot uit de loterij, dat wist ik al.

Die vragen over wat ik van de kinderen vind, zijn eigenlijk op dit moment interessanter om te beantwoorden. Nu ik negen jaar stiefmoeder ben, ken ik ze van haver tot gort. Maar nu vraagt niemand er meer naar. Omdat het er niet meer toe doet waarschijnlijk. Je kunt ze inderdaad niet ruilen.

De echte moeder

Het kwam bij ons zo uit dat ik eerst de kinderen leerde kennen en later pas hun moeder. Ik zag haar twee maanden na mijn eerste ontmoeting met de kinderen voor het eerst op een begrafenis, dat kwam ook zo uit. Eigenlijk

was dat gek genoeg wel een goed moment om elkaar voor het eerst te zien. Het gaat op zo'n dag namelijk overduidelijk niet over ons en zo is het ook met het opvoeden van de kinderen en het hele stiefmoedergedoe. Het gaat niet om ons, om de volwassenen, het gaat om de kinderen.

Dat nam niet weg dat ik in een verwarrende mix verkeerde van zenuwen en nieuwsgierigheid. Natuurlijk had ik al veel over haar gehoord van mijn vriend en van de kinderen, 'mama heeft...' en 'mama zegt dat...'. En geen slechte verhalen, van niemand niet. Zij is vanaf dag één in staat gebleken om haar ego aan de kant te zetten en om het beste van de situatie te maken. Terwijl 'de situatie' best lastig was. Haar relatie met de vader van haar kinderen ging vrijwel naadloos over in mijn relatie met hem, om maar een lastig element van de situatie te noemen. Een paar maanden later kreeg zij een relatie met de beste vriend van haar ex. Genoeg pikante details die de omgang volledig hadden kunnen verzieken, maar dat niet deden.

Zij heeft dus vanaf de scheiding haar beste beentje voorgezet en dat heb ik ook gedaan. Wat zou ik in hemelsnaam nog van haar gaan zitten vinden?

Lang voordat ik de kinderen überhaupt ontmoet had – laat staan haar – gaf ze me via haar ex reisgidsen mee toen ze hoorde over de verre reis die ik aan het plannen was. Ik was helemaal stil van dat gebaar. Hoe aardig en enthousiast van haar, dat ze los van alles kon denken aan de reis die ik ging maken en dat ze nog leuke boeken voor me had. Dat moet gewoon een goed en groothartig mens zijn, dat kan niet anders.

Natuurlijk ging ik die middag op de begrafenis wel kijken hoe ze eruitzag en ik weet zeker dat ze dat ook bij mij heeft gedaan omdat vrouwen nu eenmaal elkaar al-

tijd de maat nemen. Maar het heeft ons geloof ik niet gestoord.

‘Nou, daar staan we dan,’ waren haar eerste woorden en we namen er maar een biertje bij, want het was een Brabantse begrafenis en dan is de kroeg nooit ver van de kerk verwijderd. Ik kan me eerlijk gezegd niet herinneren hoe de kinderen die middag op ons samenzijn reageerden. Daar was ik waarschijnlijk toch net iets te gespannen voor.

Er zijn na die middag heus genoeg moeilijke momenten geweest tussen ons, voorspelbaar en voorstelbaar. Laat ik niet zeggen dat het altijd van een leien dakje is gegaan, maar ik kan ook niet zeggen dat het ooit echt slecht is gegaan. We zijn allemaal enorm geholpen door haar positieve inborst en aanpakkerige grondhouding. Niet te lang blijven hangen in de pijnlijke momenten en voorwaarts bewegen. En dat begon allemaal met die uitgeleende reisgidsen en het biertje op de begrafenis. Een bijzondere kennismaking.

Wie ben jij?

Toen de eerste ontmoeting met de kinderen achter de rug was, wilden ze wel weten wie ik was. Wie ik echt was en wat ze aan me hadden. Ze wilden ook weten wat ik kwam doen en hoe lang ik zou blijven, maar die vragen kwamen niet als eerste naar boven.

Wat vragen kinderen van drie en vijf jaar dan wel? Hoe komen ze erachter wat voor vlees ze in de kuip heb-

ben? Ik had amper één voet in hun huis gezet toen ze de elementaire vragen op me afvuurden: Wat is je lievelingskleur en wat is je lievelingsdier? Ik mocht gaan zitten en vertellen.

Ik hoefde er gelukkig niet lang over na te denken, al was het wel een eeuwigheid geleden dat iemand me die vragen had gesteld. Ontroerend en geestig vond ik het dat ik langs deze weg gefileerd werd.

Mijn lievelingsdieren zijn pinguïns omdat ik altijd moet lachen als ik ze zie. Dat rare waggeltje en altijd maar samenscholen tegen de kou – ik weet niet of een ander dier op minder bijval had kunnen rekenen, maar de pinguïns waren top. We hebben de afgelopen paar jaar samen alle pinguïnfilms gezien die in de bioscoop kwamen en ik heb ook alle pinguïnspeletjes gekregen van Sinterklaas. Ik ben inmiddels de trotse bezitter van Schleich-dieren en ladingen pluchen pinguïns.

Mijn lievelingskleur is groen en ik kreeg lange tijd bij elke verjaardag groene spullen. Bij het tafeldekken krijg ik de groene eierdop, bij de kaasfondue de groene vork en bij mens-erger-je-niet de groene pionnetjes. Ik ben Daan en ik houd van pinguïns en groen, identificatie compleet, hoe duidelijk kan het zijn? Stiefmoeder in een notendop.

Inmiddels zijn de kinderen een stuk ouder en kennen ze me een stuk beter. Ze weten wanneer ik boos word of wanneer ik gestrest raak, waar ik om moet lachen of wat me gruwelijk ergert. En dat weet ik ook van hen, we hebben elkaar leren kennen: onze zwakke momenten, ons lievelingseten, favoriete bezigheden en slechte grappen.

Soms verlang ik terug naar de kale essentie van mijn identiteit: pinguïns en groen, omdat ik het zo bijzonder vond om langs die weg gekend te worden.

Als we vroeger over straat liepen, stootte mijn stief-

dochter me altijd – altijd – aan als ze iets groens zag: ‘Dat vind jij zeker mooi, hè?’ vroeg ze dan en ze was trots op zichzelf omdat ze wist wie ik was. Ik was ook trots op haar omdat ze me op haar eigen manier een plekje had weten te geven. ‘Ja,’ zei ik altijd over die groene fiets, prullenbak, deur of auto ‘heel mooi.’ Ik heb eigenlijk nooit goed geweten voordat ik de kinderen kende, hoe mooi precies.

De aan- of uitstand

Ik ben vol in mijn stiefmoederschap gedoken toen ik de kinderen eenmaal had ontmoet. Soms zie ik mensen in mijn omgeving die dat heel gedoseerd doen. Die er soms zijn als de kinderen er zijn, maar meestal niet. Ze noemen zich geen stiefouder en ze voelen zich al helemaal niet zo. Ze voelen zich maar mondjesmaat verantwoordelijk voor het aanwezige kroost. Daar kijk ik dan met onbegrip naar, maar ook met lichte jaloezie. Ik had destijds voor mijn gevoel weinig andere keus dan om er vol voor te gaan. Al ben ik niet direct bij mijn vriend en de kinderen ingetrokken, in de praktijk was ik er wel veel.

Als de kinderen bij ons waren, was ik ook altijd helemaal beschikbaar voor ze. Als ze er niet waren, had ik een adempauze en was ik niet heel erg met ze bezig. Alles wat ik in dat eerste jaar tussen die twee uitersten in heb geprobeerd, voelde gekunsteld. Het was aan of uit.

We waren dus de ene helft van de tijd met z'n vieren een soort stuntelend en startend gezin en de andere helft

van de tijd stonden we met z'n tweeën in het vrije leven. De overgang tussen die twee situaties was groot. Enerzijds in de kroeg napraten na de late film en anderzijds broodtrommeltjes vullen in de ochtendhectiek. Ik wist niet wat me overkwam, maar kon me er ook niet goed aan onttrekken. En dat terwijl ik erg houd van uitslapen en alleen zijn.

Neem bijvoorbeeld mijn vrije vrijdag, die dag was altijd helemaal alleen van mij met alle tijd om te doen en te laten wat ik wilde. Vooral ook te laten. Die dag kwam helemaal in een ander daglicht te staan omdat de buurman de kinderen uit school haalde en op ze paste totdat ik of mijn vriend ze kwam halen. Stel je voor, zat ik rustig achter de computer en dan zag ik hem op zijn fiets stappen, even zwaaien, en dan een kwartier later met de kinderen terugkomen. Dat laatste zag ik dan meestal niet meer omdat ik me dan al achter de bank had verstoppt. Soms maakte ik me op tijd uit de voeten om het hele tafereel niet mee te hoeven maken, maar de lol was eraf, het grenzeloze nietsdoen was verdwenen. Ik voelde me verantwoordelijk.

Ik heb het nog lang volgehouden om ze niet uit school te halen, totdat mijn stiefzoon vroeg waarom het zo lang duurde voordat ik hem bij de burens kwam halen. Dat was genoeg om in mijn stiefmoederstand te schieten, blijkbaar vond hij het fijn om bij mij te zijn. De kinderen deden een beroep op me en dat voelde niet onprettig.

Je moet natuurlijk leren omgaan met het beroep dat kinderen constant op je doen – het betere doseerwerk leerde ik pas toen ik een paar jaar later zelf moeder werd. Als stiefmoeder sprong ik zonder bandjes in het diepe. Zeg mij maar hoe je wegloopt van een kind dat graag voorgelezen wil worden of een dansje met je wil doen.

Graag bij jou thuis wil zijn. Ik kon me er niet goed afzijdig van houden.

En dus ging ik door tot ik oververhit raakte en er een soort kortsluiting in mijn kop ontstond. Zelfs dan kon ik nog niet goed weggaan of iets voor mezelf gaan doen. Dat was misschien wijs geweest, maar ik deed het eigenlijk niet of nauwelijks. Mijn oplossingen waren wat minder daadkrachtig, ik verstopte me een tijdje onder de dekens of ik ging stiekem staan snikken in het washok. ‘Papa,’ klonk het dan op de gang, ‘waarom staat Daniëlle eigenlijk te huilen bij de wasmachine?’ ‘Misschien is ze een sok kwijt,’ was het antwoord van hun vader en dan stond het lachen me weer nader dan het huilen.

Vroeger haalde ik het einde van het weekend niet zonder te huilen en inmiddels ben ik erachter dat ik tijdens een vakantie van drie weken even een moment voor mezelf moet creëren. Ik ben laten we zeggen een langzame leerling en het is me nooit goed gelukt om bij de kinderen in de buurt te zijn en me weinig van ze aan te trekken. En dat is misschien maar goed ook.

Een moment gevangen

Het was tijdens een weekendje weg dat ik ineens alleen met de kinderen in de auto zat. We waren denk ik net drie maanden een stiefgezin en mijn vriend was uitgestapt om een boodschap te doen. Het duurde wat lang en het werd stil in de auto.

Misschien waren de kinderen voorheen in zo’n situa-

tie ook uitgestapt, of ik, maar nu niet. Misschien waren ze net wakker geworden van een dutje, ik weet het niet meer, maar we zaten met z'n drieën in de auto en het was ongemakkelijk stil.

Ik vond de stilte ongemakkelijk, laat ik dat er voor de duidelijkheid even bij zeggen. Je weet met kinderen nooit of zij het ook zo hebben ervaren. Veel gaat er onbewust, onbedoeld, in een achterafhoekje van het brein. Soms interpreter ik dingen of benoem ik situaties die zij misschien helemaal niet zo ervaren, dat kan maar zo het geval zijn.

Maar ik vond de stilte ongemakkelijk. Ik voelde ineens heel duidelijk dat ik op de bijrijdersstoel in de auto zat waar voorheen hun moeder waarschijnlijk had gezeten. Op van die typische gezinsmomenten moest ik daar nog weleens aan denken, zeker in het begin van ons samenzijn. En met z'n allen in de auto zitten onderweg naar ergens, was voor mij zo'n typisch gezinsmoment. Zong zij altijd liedjes met de kinderen? Deelde ze snoepjes uit? Deden ze 'ik zie, ik zie wat jij niet ziet'? Ik vroeg me af of de kinderen ooit gedesoriënteerd waren geraakt. Dat ze net wakker van een dutje in de auto mij zagen zitten en dachten: wacht eens even, die vrouw daar is mijn moeder niet, nog even met mijn ogen knippen, o ja, nou zie ik het, dat is de nieuwe vriendin van mijn vader, we waren in een volgend hoofdstuk aanbeland, we zitten in een ander leven.

De auto is zo'n hermetisch koekblik, alle geluiden van buiten komen gedempt binnen en de paniek in je hoofd is des te harder te horen. Wat moet ik met die kinderen? Zou ik in het achteruitkijkspiegeltje naar achteren durven gluren? En zouden ze me dan wezenloos aanstaren? Zou het nog stiller kunnen worden?

Bij mijn voeten vond ik een handpop van een of an-

dere Albert Heijn-actie. Het was de papegaai uit *Aladdin* en de kinderen hadden er al een weekend mee gespeeld. Ik stak mijn hand in de Crocky en draaide me in één soepele beweging om. Mijn hoofdsteun diende als een prima onderkant van de poppenkast die zich nu heel snel begon te ontvouwen in mijn hoofd. Ik zou ze vermaken met een poppenkast, want dat was eigenlijk ook wel een beetje wat het was: een poppenkast.

Toen mijn vriend de auto weer instapte trof hij een vrolijke bende aan. Hij keek blij verrast en ik keek er heel koeltjes bij, alsof geen enkele situatie mij te veel was. Ik kan heel erg blij zijn met mijn eigen kleine vondsten, dat is een van mijn sterke punten.

Verhuizen

Ik heb mijn etage in Utrecht nog een jaar aangehouden. Toen de huur daar afliep, ben ik zelfs in afgeslankte vorm nog op een oude studentenkamer van een vriendin gaan zitten. Ik vond het heel belangrijk om nog een eigen plekje te hebben, al maakte ik er verrassend weinig gebruik van. De gedachte dat ik nog ergens een bed van mezelf had staan, was geruststellend genoeg. Denk ik.

Toen mijn vriend en zijn ex net uit elkaar waren, deelden ze hun oude huis nog. Want waar ga je heen met zo'n opgeschud en gescheiden gezin? Zij wisselden van plek en de kinderen bleven, totdat een van tweeën een nieuwe plek had gevonden. Dat was voor de kinderen lekker rustig en voor de grote mensen best een opgaaf.

Voor mij om in ‘hun’ huis te zitten, terwijl er geen hun meer was. Tussen hun onopgedeelde spullen, in hun verleden. Voor de moeder van de kinderen was het ook bepaald niet eenvoudig. Ik herinner me een keer dat er een onderbroek van mij in de was terecht was gekomen. Sta je de was op te vouwen, kom je tussen de kinderkleding ondergoed tegen van de nieuwe liefde van je ex. Typisch iets waar niemand op zit te wachten. Sorry, niet de bedoeling. Stomme situatie.

We gingen ook het beddengoed niet om de paar dagen verwisselen en sliepen dus tussen dezelfde lakens. Ik wist heel zeker dat ik niet aan haar kant wilde slapen, ik ging wel aan zijn kant liggen. Maar dat dacht haar nieuwe vent misschien ook wel en zo sliepen we waarschijnlijk toch op hetzelfde kussen. En er was al zoveel om over na te denken.

Zo’n situatie is nu grappiger dan toen, laten we maar zeggen dat we erom zullen lachen als we zijn uitgeuild. Het ging in die dagen gewoon om de kinderen en minder om ons.

Na een tijdje kochten de moeder en haar vriend een huis in de straat achter het oude huis. De kinderen konden via de stoep van het ene huis naar het andere huis lopen. Hun leefwereld bleef min of meer hetzelfde, al waren de huizen en de gezinnen anders. School, speeltuin, bakker en slager veranderden niet.

Wij besloten om het oude huis aan te houden zodat de kinderen niet twee keer hoefden te verhuizen in een korte tijd en ze in elk geval nog in één bekend huis woonden. Voor mij betekende het dat ik na een jaar verkering en in twee steden wonen beetje bij beetje mijn intrek nam in hun oude huis.

We hebben heel rustig wat dingen aangepast in huis

en zijn er niet met een grote bezem doorheen gegaan. Dat zou toch voor de kinderen ook te veel voelen alsof we hun vorige leven weg wilden poetsen en dat was niet zo. Dat wilden we niet, het mocht rustig veranderen, het mocht voorzichtig groeien allemaal.

Het komt door die rustige intocht dat ik tot op de dag van vandaag dingen vind uit hun vorige leven. Een mapje oude pasfoto's van mama achter in een la. Een zonnebril met één pootje. Nooit ingeplakte vakantiefoto's. Een deksel van een vergeten servies achter in het keukenkastje en een cadeau dat blijkbaar niet heel erg in de smaak was gevallen. Of een doos met felicitatiekaartjes voor de geboorte van hun eerste. De bijzondere dingen breng ik alsnog naar hun moeder, maar met sommige dingen weet ik me niet zo goed raad.

Zoals de grote ingelijste foto die ik achter in het washok vond. Het is een prachtige foto van twee jonge ouders met hun pasgeboren zoon. Een portret dat op dit moment niemand aan de muur wil hebben hangen. Ik wil het ook niet weggooien. Misschien dat zoonlief het later aan zijn eigen muur wil hangen, al lijkt hij me daar niet het type voor. Bovendien heeft hij inmiddels amper herinneringen meer aan hun leven samen.

En dus ligt die lijst daar in het washok onder een stapel kampeerspullen en kijk ik ernaar als ik hem tegenkom. Dat krijg je ervan als je een nieuw gezin start op de ruïnes van een ander.